

50 12.

DEO OPTIMO MAX. UNI ET TRINO,

VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ,
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,

CARDINALITIIS DISPUTATIONIBUS

manè discutienda in Scholis Medicorum, die Jovis quintâ
mensis Martii, Anno Domini M. DCC. LXI.

M. MICHAËLE LUDOVICO VERNAGE, Equire &
Censore Regio, Doctore Medico, Præsides.

An post longas defatigationes, subitò instituta vita deses, periculosa?

I.

Dicto irrevocabili, natus inter dolores homo, per vitæ summam brevem, quàm multis opprimitur miseriis! A Naturâ prima mali labes. At sæpiùs sexcentis vitæ erroribus, ipsi Naturæ vitio stimulum addimus: nec per nostram patimur stultitiam, sopita filere aliquandù quæ fovemus intùs morborum femina: sicque ineluctabilis lethi acceleramus gradum. Quàm aliter esset mortalibus, si religiosi, Medicinæ cultores, illius aris debitos imposerent honores! Discerent ab eâ, vitam quæ faciant beatiorem. Qui leges illius servat, salubrem aspectum solis, salutiferamque ventorum persflationem in habitationem volat sibi carus hospes. Curæ semper erit illi purus aër, tenuis, serenus, temperatus, nullis inquinatus vitiis: non omnia indiscriminatim usurpabit alimenta; quæ magis Euchyma, Eupepra magis feliget. Deteriora sobrietate reddet benefica. Appositis quæcumque sint, eduliis utetur ad reficiendum corpus, non ad irritandam voracitatem. Potum quæret qui faveat digestionì, sedetque firmiter non verò accendat. Legitimè tantùm excernenda, è corpore prudenter eliminabit; retinenda servabit prudentior. Doctus quàm prosint læti affectus, animi parhemata, tranquillitati suæ insensâ, vitabit sapiens. Docet pariter Ars salutifera longiori somno turpiter faginari corpus, vigiliarum nimietate tabescere ociùs. Utriusque par necessitas: Suus sit in utroque modus. Monstrat quid & quantum dotibus contrariis conferant ad vitam motus & quies. Motu vivimus, pereunte motu vita perit. Viget ab illo solidorum fluidorumque corporis actio reciproca, vigent functiones, secretiones & excretiones varix. Provocat appetitum, digestionì utilem operam reddit, providet nutritioni opportuna, totum corpus firmat. Sed ne quid nimis. Lassitudinem supervacaneam fugiens, non reformidabis necessariam. Hæc arte blandam voluptatem afferent succedaneæ quietis vices. Illius beneficio labefactatæ reficientur vires, corpus instaurabitur. Vis sanus esse? Prudens alterum tempestivè alteri oppone. Eventu non dubio, alter alteri si modum non exceßeris, medebitur: Si excesseris.

ris, cautè progredere: corpore diuturnis laboribus defatigato, cave subitò desidiosa vitæ prorsus te committas. Omnis enim subita mutatio periculosa.

I I.

PERICULOSAM esse omnem mutationem subitaneam etiam si non moneret opportunè divus Senex, nonne vulgaris & quotidiana indicat experientia? Calefacta nimis corpora halitu frigido dissilire protinus, quis ignorat? Partes corporis viventis frigore urenti stupefactas, si æstu subitò hypocausti calidioris imprudenter afflentur in gangrænam & sphacelum abire norunt omnes. Calidam æris temperiem frigida excipiat, pressio pede sequitur proteiforme Catharrorum genus omne; nascuntur Anginæ, Pleuritides, Peripneumonix, &c. Repentinis quibuscumque aliis æris mutationibus mille modis afficimur aut lædimur. Læticia & mœror, si ex improvise, jure pari mortem subitam afferunt. A subito furore, timore, vel aliis quibuscumque animi pathematibus idem periculum imminet. Quid non reformidandum à subitâ suppressione mensium, lochiorum, hæmorrhoidum, &c? Evacuationes quædam licet exleges, si consuetæ (ut in quibusdam hominibus,) cum medicastro imperitiâ sistuntur imprudenter, quàm tristes agunt in corpore tragadias! Non aliâ ratione, doctâ medentis operâ ereptus orci faucibus æger, post longa jejunia, si Medico dissidentibus stultè credens mulierculus latranti stomacho subitò nimis indulgeat, tollitur è medio non hæc pollicitus sibi. *Ipsæ quoque consuetudo, quàm non malè alteram naturam appellant, fert vix credenda. Hinc*

Profecit poto Mithridates sæpe veneno.

Toxica ne possent sæva nocere sibi.

Helluones, edacesque, severiori diætâ, vini liquorumque ardentium strenui potiores, à subitâ consuetorum privatione, quasi fulcro soluto repentè cadunt. *Mutatio subita à consuetis in nova, est ubique & semper quàm maximè periculosa; lices ex malis vulgè habitis in bona putata transiverit.*

I I I.

NON aliter sentias de vitâ desidiosâ post longas defatigationes subitò institutâ. Oria non continuata, sed interpolata, corpori resciendo egregium quidem ferent auxilium; at non impune violentioris statûs quies longior proximas excipiet vices. Nec mirum: Quid enim per longas defatigationes corpori accidit? Quotidiano motu; eoque vehementiori quàm par esset, solidæ partes concussæ, majorem sollicitant influxum spirituum animalium, non sine magno tam pretiosi laticis dispendio vividius oscillant; hinc in fluidas reagent potentiùs, earumque accelerant gradum. Ab ingenti solidorum fluidorumque attritu, calor naturalis augetur ultra modum, functiones nimis intenduntur, aut pervertuntur: Sanguis reciprocè magno impetu exprimitur & admittitur intrâ suos canales. Nec inde felicius abolvitur secretionum opus: fervidiori cursu abrepti humores vix subeunt minima vasorum secretoriorum oscula, aut partes eorum crassiores, tenuioribus solis frequentandos permeantes canaliculos, non invisenda sibi transiliunt loca. Fiunt intereà copiosiores omnis generis excretiones per poros cutis, ænes, intestina, &c. Motu continuo aquosæ distillantur humorum particule, spi-

vituosa volant; retinenda excernuntur foras; retenta coguntur in densitatem inflammationi proximam. Olea & Sales nimis trita & attenuata quasi in putredinem exaltantur. Plus equidem appetit ventriculus fame vividiori sollicitatus, digerit animosius. Sed qui tot partium detritarum reparationi sufficiat unus? Cum praesertim desideretur placidus ille intestinorum motus ad perfectam chyli secretionem tantoperè requisitus. Fractum igitur nec satis instauratur corpus, nec humidum radicale vitae pabulum illud apud veteres tam solemne, planè refarcitur. Tristis sanè corporis conditio, in qua praecipit ruit ad interitum! At quam tristior, si accedat improvisa quies & continuata! Quae modò ultra modum erant tensae fibrae, relaxatae in pari ratione fatiscunt. Jam nullo stimulo excitata torpescunt vasa. Hinc languebit humorum circulatio. Eorundem dissipatis praevio motu fluidioribus particulis factam inspissationem, jam non compensabit effusa solidiorum actio. Hinc congestiones, obstrukciones omnimodae. Langueunt omni solidorum systemate, languebunt & ipsa secretoria organa. Praevae, aut nullae fient secretiones. Item de excretionibus; torpentibus oculis vasorum transpirationi dicaturum, non sentiet corpus debitae perspirationis beneficia. Deficienti auxiliatricem denegabunt operam alvus, vesica, factae & ipsae inertes. Jam silet irrita lex sapientis naturae, quae iussit excretiones alias aliarum esse vicarias. Retentis excernendis, à luxuriantium humorum sedà colluvie quid non reformides! Non magis ingesta favent. Solito motu orbatus non appetita malè digerit alimenta ventriculus. Pravis auspiciis confecta Chylosis, haematosis labe sua inficit. Hinc pessumdati humores quotquot sunt in corpore, (utpotè à sanguine derivati) quasi certatim suam singuli asserent morborum iliadem. Hoc docet ratio, confirmat experientia.

I V.

ET verò in agricolarum durum genus, & alios homines maximis laboribus ad dictos coniciantur oculi. Dùm infelix pauperies urget, victum quaerentes ferè continuo labore exercentur; illis vix requies ulla: & tamen nullum indè patiuntur damnum, contra ferè illibatà fruuntur sanitate, longævamque adipiscuntur ætatem. Idem si ad meliorem fortunam devenerint, & laboribus subitò sese abstinuant, sibi prius inauditis statim mille cruciantur infirmitatibus. Falsò incusant praevios labores; vitam fugiant inertem: illis exercitium praestò erit Medicina. Quà ratione prius stabat incolumis sanitas praesens, eadem solà amissa restituetur. Aspicere lubeat novos homines, qui omnia suae fortunae incrementa debent improbo labori, & irrequieis concursationibus quæis sollicitè fortunam ambientes fecere ut ipsos Plutus amaret, cumulareque bonis. Dùm res angusta domi cogebat ad laborem, inculpatà sanitate florebat. Mox re fortunisque auctiores dum plaudunt sibi, mollique otio dissuunt; fortunà dulci ebrios numero beatorum eximit, aureis trabibus insidens morborum cohors. Robustus acri labore Miles, igneam per aetatem, pluvioque ventos, vitam sub dio & trepidis agit in rebus. Castra movere, aut ponit: nunc gravibus oneratus armis, longum & difficile iter facit; nunc raptim cursus magis quam itineris modò in hostem ducitur. Pulvere sordidum, totumque madentem sudore plusquam frugalis excipit mensa. Stratus humi, ferè nudus, sub jove frigido, noctis vix degustat otia. In obsidionibus urbium quot superandi labores! Vix credas inexpertus. Qui sit, ut tam durum sustineant homines vivendi genus, imò valeant, sint lati, sint florentes; nisi quod ab ipso vires animumque ducant la-

bore ? Adde quòd gravem militiam non parum levet amor patriæ ; & pulchra laudum cupido. At vero si tam laboriosa vitæ protinus otia continua succedant , militarium laborum quàm quietis patientiores , semota priùs occupat morborum caterva. Nonne pravi moris febres omnigenæ , pleuritides , peripneumonix nothæ , scorbutus , &c. totidem imprudentis otii stipendia , in hibernis plus densant funera militum , quàm media inter prælia ipse hosticus ensis ? Exercitu ferè incolumi Alpes impervias perrupit Annibalis labor , Romanosque ad Trebiam , Trasimena , & Cannas ingenti cæde prostravit. Sed Annibalis ejusdem exercitum , quem fortium arma Romanorum non vicerant , fregerunt ad Capuam mollioris otii voluptates & deliciae. Adeò corpus animumque ignava corrumpunt otia ?

V.

QUIS posthàc ausit post longos labores imprudenti sese committere otio , cùm à quiete minùs cautè usurpatà tot immineant pericula ? Sibi longè tutiùs consulet quisquis exercitio indulgens debito , illius modum non excesserit. Desessum corpus , non attritum , moderata quies certò reparabit & citrà noxam. At verò si necessitas imperiosior coegerit ad longos labores , ne imprudentius malum malo addas. Quæ data suo tempore profunt , intempestivè administrata nocent. Quiete subitâ & diutiùs protractâ nedùm deperdita resarciuntur , instaureturque corpus , fibrarum subitâ relaxatione earumque atoniâ , prosternuntur vires magis ac magis , miserè languet humorum circuitus , læditurque naturalium , vitalium & animalium functionum triumviratus. Statùs igitur corporis rationem habere sedulus ; timeas solidis torporem , marcorem fluidis inducere. Non nisi sensim ac sine sensu quies laboris excipiat vices , ne quid dètrimenti sanitas capiat. Nè facias , sexcenta ingruent mala quæ seriores exigent pœnitentiam. Id caverat mens provida divini Senis docentis : *Nauram agrè ferre subitas mutationes , sensimque etiam ad meliora convertendam esse.* Assentiunt melioris notæ auctores : *Neque ex nimio labore subitum otium , neque ex nimio otio subitus labor.* Celsus ait : & aliàs , cùm quis mutare aliquid velit , paulatim debet assuescere. Ast reponet aliquis : *Contraria contrariis curantur* , lex est quam suprema morborum medicatrix sancivit natura ; quòd igitur longiori labore fuerit extenuatum corpus , eò celerior succedat quies & diuturnior , ut pristinam corpus recuperet dignitatem. Sunt quidem alternæ cum labore quietis vices. Verùm est modus in rebus : Otii ut laboris , sunt certi fines , quos ultra citraque sanitas consistere non potest. Bellè instituta quies defessa membra levat , reparat spiritus : Sed diuturnior , ex se periculosa , tùm maximè periculi plena est post longos labores. Dum vitant culti vitia , in contraria currunt ; si caret arte , ipsa semper ducit in vitium culpæ fuga.

Libro II.
Aph. §1.

Ergò post longas defatigationes , subito instituta vita deses , periculosa.

Proponebat Parisiis NICOLAUS JEANROY , Tullensis , Doctor Medicus Remensis , Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Parisiensis Baccalaureus , Theleos Auctor , A. R. S. H. 1761.

A SEXTA AD MERIDIEM.

Typis Viduæ QUILLAU , Universitatis & Facultatis Medicinæ Typographi , 1761.